

Aan de Colleges van Burgemeester en Wethouders
van de deelnemende gemeenten

Telefoon: 078-770 8910

E-mail: bestuurgsocial@drechtsteden.nl

Bijlage(n): 5

Behandeld door: L. Mulder / G. van der Lienden

Onderwerp: Jaarrekening, voorjaarsbrief, begroting, verordeningen GR Sociaal

Datum: 1 april 2025

Ons kenmerk: 2025-04

Uw kenmerk: n.v.t.

Geachte college,

Bijgaand ontvangt u de concepten van de Jaarstukken 2024, Voorjaarsbrief 2025, Begroting 2026, Financiële verordening en de Controleverordening van de Gemeenschappelijke Regeling Sociaal (hierna: GR Sociaal). We verzoeken u deze documenten door te geleiden naar de gemeenteraad, zodat de raad in de gelegenheid wordt gesteld om zijn zienswijze te geven.

Maatregelen en ombuigingen

Een eerste rode draad door de voorliggende documenten is uiteraard de financiële positie van gemeenten die onder druk staat als gevolg van de geplande korting door de rijksoverheid op het gemeentefonds. Dit zorgt ervoor dat gemeenten vanaf 2026 geen sluitende begroting meer kunnen opstellen, het zogenaamde 'ravijnjaar'.

Om het tij te keren is in 2024 aan de hand van de 'Bestuurlijke Opdracht Toekomstbestendig Sociaal Domein' onderzocht welke mogelijkheden er binnen de verantwoordelijkheden van de GR Sociaal zijn om bij te dragen aan het beheersbaar houden van de kosten in het sociaal domein.

Naast deze bestuurlijke opdracht, waarin we op zoek zijn naar structurele ombuigingen, waren er in de begroting 2024 en 2025 reeds een aantal maatregelen aangekondigd en de financiële consequenties hiervan verwerkt. Voorbeelden hiervan zijn de inzet van vormen van herstelgerichte ondersteuning bij de Wmo, de inzet richting het lokale voorveld, maar ook de inzet op het werk-fit maken van klanten die langer dan twee jaar in de bijstand zijn, meer inzet op parttime werk, het laten uitstromen van statushouders en een pilot Loonkosten Subsidie (LKS). Daarnaast geldt vanaf het jaar 2025 een nullijn voor groei van de formatie, ondanks stijgende aantallen in dienstverlening en verstrekkingen.

In de voorliggende documenten wordt een actualisatie gegeven van deze maatregelen en bijbehorende besparingen. De verwachte besparing 2025-2029 ziet er als volgt uit:

Opgave	2025	2026	2027	2028	2029
Bestaanszekerheid versterken	2.701	5.791	8.805	11.796	14.471
Zorgen voor Ondersteuning	593	1.722	1.720	1.720	1.715
Bedrijfsvoering	906	1.293	1.293	1.293	1.293
Totaal maatregelen	4.200	8.806	11.818	14.809	17.479

(bedragen x € 1.000)

Naast de reeds genomen maatregelen zijn de ombuigingen uit de Bestuurlijke Opdracht Toekomstbestendig Sociaal Domein nog in ontwikkeling en daarom deels financieel verwerkt in de voorliggende documenten. Voor het zomerreces komt de GR Sociaal met een voorstel voor besparingen aan de hand van aanpassing van de uitvoering en bedrijfsvoering. Hier wordt een concretisering van de verwachte besparingen van het procesherontwerp en robotisering in meegenomen. Tevens wordt een analyse naar structurele en incidentele lasten van met name de Opgave Bedrijfsvoering opgesteld, waarin nader onderzocht wordt of er structurele besparingen mogelijk zijn. Beide voorstellen over besparingen zullen in een begrotingswijziging voor 2025 en verder worden verwerkt.

Om de kostenontwikkeling verder te kunnen beheersen, is aanpassing van het beleidsprogramma (o.a. Wmo beleid en Minimabeleid) opgenomen als onderdeel van de Bestuurlijke Opdracht Toekomstbestendig Sociaal Domein. Gemeenten zijn primair verantwoordelijk voor het maken van de benodigde inhoudelijke beleidskeuzes. De GR Sociaal zal een coördinerende en adviserende rol spelen bij het voorbereiden van deze gemeentelijke beleidskeuzes en zal gemeenten die beleidskaders opnieuw aan gemeenteraden willen voorleggen begeleiden.

De meeste gemeenten gaan, in voorbereiding voor de gemeentelijke perspectiefnota's, keuzes maken. Deze keuzes komen te laat voor de besluitvorming (en zienswijzeprocedure) over voorliggende documenten. We zullen gemaakte keuzes zo snel als mogelijk verwerken in de P&C-cyclus via een begrotingswijziging in de Najaarsbrief 2025 of via afzonderlijke begrotingswijziging(en) op de begroting van de GR Sociaal.

De GR Sociaal beseft zich terdege dat de meeste gemeenten van de Drechtsteden zich in kwetsbare financiële posities bevinden. We doen er dan ook alles aan om de kosten in het sociaal domein beheersbaar te houden. Hierin hebben de gemeenten en de GR Sociaal elkaar hard nodig en we hopen dan ook gezamenlijk constructief te blijven oplopen in de zoektocht naar ombuigingen, maatregelen en besparingen. We stellen in dat kader dan ook voor om in de tweede helft van dit jaar te reflecteren op de behaalde resultaten van de Bestuurlijke Opdracht Toekomstbestendig Sociaal Domein.

Externe ontwikkelingen

Een tweede rode draad door de bijgevoegde concept stukken is het - voor de GR Sociaal - werken aan 'nieuw realisme'. In deze tijden van externe ontwikkelingen die gemeenten en hun inwoners raken, financiële en personele krapte én vernieuwing van of extra taken is het belangrijk om prioriteiten te stellen, samen te werken en in te zetten op het vergroten van de weerbaarheid van de samenleving. Dit alles vraagt om een nieuwe kijk en afweging oftewel 'nieuw realisme', waarbij de belangen van inwoners en de samenleving als geheel zorgvuldig moeten worden afgewogen. Wat is haalbaar en betaalbaar, hoe zorgen we gezamenlijk voor weerbaarheid en welke maatregelen zijn nodig om een toekomstbestendig sociaal domein te waarborgen?

Jaarrekening 2024

Het begrotingsjaar 2024 is gestart met de Uitgangspuntennotitie en de Begroting 2024. In totaal zijn op de Begroting 2024 vier begrotingswijzigingen vastgesteld. De Najaarsbrief 2024 heeft een toelichting van de (verwachte) afwijkingen op de gewijzigde Begroting 2024 gegeven en er is een negatief resultaat geprognoseerd van afgerond € 6,2 miljoen. De Najaarsbrief 2024 heeft, in overeenstemming met de financiële verordening, niet geleid tot een aanpassing van de Begroting 2024.

In de jaarstukken wordt onderscheid gemaakt tussen resultaat op maatschappelijke opgaven en de opgave bedrijfsvoering. De resultaten van de maatschappelijke opgaven worden, in overeenstemming met de bijdrageverordening verrekend met de gemeenten. Ten opzichte van de prognose van de Najaarsbrief blijft er nog een te verrekenen bedrag over van afgerond € 2,7 miljoen. Het jaarresultaat van de GR Sociaal bedraagt, na verrekening met de gemeenten, afgerond € 0,7 miljoen. In het resultaat van de opgave bedrijfsvoering wordt onderstaande resultaatbestemming voorgesteld.

Resultaatbestemming

In bepaalde situaties kan het Algemeen Bestuur worden gevraagd een besluit te nemen over de bestemming van het resultaat in verband met budgetoverheveling/reservevorming.

Begin december 2024 hebben de gemeenteraden van de Drechtsteden een anonieme brief ontvangen. In deze brief worden een aantal integriteitskwesaties bij de GR Sociaal aan de orde gesteld. Het Dagelijks Bestuur van de GR Sociaal heeft hierop begin december besloten een onderzoek te laten uitvoeren naar sociale en zakelijke integriteit. Om dit onderzoek gedegen en zorgvuldig te laten verlopen, zijn o.a. een extern onderzoeksbureau en een externe procesbegeleider ingeschakeld. Ook wordt beroep gedaan op specialistische expertise.

Op verzoek van het Dagelijks Bestuur wordt nu het voorstel gedaan om € 0,7 miljoen van het positieve resultaat over 2024 te bestemmen voor de dekking van lopende en te verwachten kosten van het onderzoek en hiervoor een bestemmingsreserve te vormen. Bij de Voorjaarsbrief 2025 wordt een voorstel gedaan de betreffende middelen uit deze reserve vrij te laten vallen ter dekking van de kosten van en naar aanleiding van dit onderzoek. Vanwege het voorstel tot vorming van een bestemmingsreserve van € 0,7 miljoen is een zienswijzeprocedure, in overeenstemming met de financiële verordening, van toepassing. Indien uit het onderzoek nadere maatregelen volgen zal dit bij de Najaarsbrief 2025 worden opgenomen.

Accountantscontrole

Momenteel vindt de accountantscontrole op de Jaarstukken 2024 plaats. De definitieve Jaarstukken 2024 gaan in juni 2025 in de route naar het Algemeen Bestuur voor de vaststelling daarvan samen met het verslag van de accountant en de controleverklaring van de accountant.

Voorjaarsbrief 2025

In de Voorjaarsbrief 2025 wordt op basis van de realisatie een jaarprognose gegeven ten opzichte van de actuele Begroting 2025. De actuele Begroting 2025 bestaat uit de primaire Begroting 2025, de eerste Begrotingswijziging 2025 (aanpassing apparaatskosten n.a.v. wijziging van de DVO Beschermd Wonen en Opvang) en de tweede Begrotingswijziging 2025 (aanpassing Minimabeleid en de invoering van een inkomensafhankelijke eigen bijdrage Wmo).

In de uitgangspuntennotitie voor de Begroting 2026 is een inschatting gemaakt van de autonome ontwikkelingen in 2025 en de jaren verder (zoals de ambtenaren cao en de werkelijke ontwikkeling van de prijsindexen bij de zorgpartijen). De feitelijke ontwikkeling wordt ook verwerkt in de Voorjaarsbrief 2025. Verschillen tussen de jaarprognose en de vastgestelde begroting worden toegelicht. Waar een grote mate van zekerheid is dat verschillen werkelijkheid worden, wordt een voorstel gedaan om de begroting te wijzigen.

De Voorjaarsbrief 2025 laat een stijging zien van de gemeentelijke bijdrage. Deze stijging is voornamelijk te wijten aan kosten die moeilijk door de GR Sociaal te beïnvloeden zijn. Dit betreft onder andere de autonome groei van klantenaantallen en de ontwikkeling van loon- en prijsindexaties binnen het huidige vastgestelde beleid. Gemeenten worden hiervoor (gedeeltelijk) gecompenseerd door het Rijk.

De Voorjaarsbrief 2025 GR Sociaal leidt tot een wijziging (verhoging) van de lasten en baten met € 18,3 miljoen ten opzichte van de actuele Begroting 2025. Deze verhoging wordt voor € 5,0 miljoen gedekt vanuit hogere baten derden, zoals baten ten behoeve van de Uitvoeringsagenda Arbeidsmarktregio Drechtsteden en het Werkcentrum Drechtsteden gefinancierd door de centrumgemeente Dordrecht en baten vanuit de Integratie uitkering Participatie onderdeel WSW inclusief de omzet.

De resterende benodigde € 13,3 miljoen leidt tot een verhoging van de gemeentelijke bijdrage. Een deel van deze stijging is al aangekondigd in de Najaarsbrief 2024 en werkt door in de Begroting 2025. Denk bijvoorbeeld aan autonome groei van klantenaantallen en de ontwikkeling van loon- en prijsindexaties binnen het huidige vastgestelde beleid.

Begroting 2026

Op alle beleidsterreinen stijgen de begrote gemeentelijke lasten, zo meldt het CBS op basis van een recent onderzoek naar gemeentebegrotingen¹. Het sociaal domein - en daarmee ook de begroting van de GR Sociaal in het bijzonder - vormt hierop geen uitzondering.

De voorliggende Begroting 2026 van GR Sociaal toont, zoals aangekondigd in de Uitgangspuntennotitie 2026, een stijging van de gemeentelijke bijdrage. Deze stijging is voornamelijk te wijten aan kosten die moeilijk door de GR Sociaal te beïnvloeden zijn. Dit betreft onder andere de autonome groei van klantenaantallen en de ontwikkeling van loon- en prijsindexaties binnen het huidige vastgestelde beleid. Gemeenten worden hiervoor (gedeeltelijk) gecompenseerd door het Rijk.

Vooralsnog leidt de Begroting 2026 van de GR Sociaal tot een verhoging van de lasten en baten van per saldo € 22,2 miljoen ten opzichte van jaarschijf 2026 van de primaire Begroting 2025 inclusief wijzigingen. Dit resulteert in een verhoging van de gemeentelijke bijdrage van € 22,0 miljoen. De resterende benodigde gemeentelijke bijdrage van € 0,2 miljoen wordt gedekt vanuit hogere baten van derden.

Deze verhoging is voor € 18,5 miljoen toegelicht en verklaard in de Uitgangspuntennotitie 2026. In de hierboven toegelichte Voorjaarsbrief 2025 is de groei van klantenaantallen en de indexering van tarieven al opgenomen. Deze werken logischerwijs door naar 2026.

Ten opzichte van de gepresenteerde wijzigingen in de Uitgangspuntennotitie 2026 is het saldo van de concept Begroting 2026 € 3,5 miljoen hoger. Dit komt doordat in de Uitgangspuntennotitie 2026 een inschatting is gemaakt van de realisatiecijfers 2024 (met stand per september 2024), de ontwikkeling van de klantenaantallen en verwachte indexaties. Nu de definitieve cijfers bekend zijn (zie Jaarrekening 2024) is de doorrekening hierop aangepast. Daarnaast is het effect verwerkt (€ 1,7 miljoen) van verschuiving van een groep klanten vanuit de doelgroep Maatschappelijke Opvang naar de Wmo Individuele Begeleiding. Deze en andere wijzigingen worden in de Begroting 2026 nader toegelicht.

Financiële Verordening en Controleverordening

Op basis van de Gemeentewet, artikel 212 en 213 heeft de GR Sociaal een Financiële en Controle verordening. Beide verordeningen geven het kader voor het financieel beleid, beheer en organisatie van de GR Sociaal en de controle hierop. Voor de verordeningen geldt dat het nodig is om deze op een aantal onderdelen aan te passen. Bijgaand ontvangt u de concepten van de nieuwe financiële en controle verordening van de GR Sociaal. We willen de verordeningen, met terugwerkende kracht, per 1 januari 2024 in laten gaan.

¹ [Gemeenten begroten 80 miljard euro aan kosten voor 2025 | CBS](#)

De belangrijkste aanpassingen zetten we hieronder op een rij:

- Vanaf 2023 wordt de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening opgenomen. De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording heeft in 2023 reeds geleid tot aanpassingen van de financiële verordening en controle verordening. Geconstateerd is echter dat in de financiële verordening een verdere uitwerking van het kader ontbrak. Dit is bijgaande financiële verordening nu opgenomen.
- In 2023 is een nieuwe manier van rapporteren en verantwoorden ingevoerd. Dit heeft geleid tot het invoeren van een voorjaarsbrief en najaarsbrief. In de voorjaarsbrief wordt de primaire begroting geactualiseerd. In de najaarsbrief wordt een prognose afgegeven, maar leidt in principe niet tot een begrotingswijziging. Echter bij het opstellen van de jaarrekening 2023 bleek dat het niet (kunnen) doorvoeren van een begrotingswijziging bij de najaarsbrief kan leiden tot begrotingsonrechtmatigheid. Ook voor de Drechtsteden gemeenten leidt het niet doorvoeren van een begrotingswijziging bij de najaarsbrief tot onduidelijkheid. De mogelijkheid tot het doorvoeren van een begrotingswijziging in het najaar (en bij najaarsbrief) vergroot de actualiteit van de begroting. Om dit mogelijk te maken bij de najaarsbrief wordt een afwijkende termijn voor zienswijzen van acht weken voorgesteld.
- In december 2023 heeft de commissie BBV een nieuwe notitie Overhead uitgebracht. Het blijkt dat een organisatie zelf keuzes kan maken in het definiëren van overhead. Deze keuzes worden als kaderstelling nu vastgesteld in de financiële verordening.
- Als laatste is er een aanpassing gedaan in de controle verordening. Deze aanpassingen hebben betrekking op het in lijn brengen van de controle verordening van de GR Sociaal met de model verordening van de VNG.

Zienswijzetermijn

De zienswijzen op de concepten van de Jaarstukken 2024, Voorjaarsbrief 2025, Begroting 2026, Financiële verordening en Controleverordening ontvangen wij graag uiterlijk vrijdag 9 juni 2025. De uiteindelijke stukken zullen, inclusief ontvangen zienswijzen en reactie, worden besproken en voor vaststelling worden voorgelegd in de vergadering van het Algemeen Bestuur GR Sociaal van 10 juli 2025. De zienswijzetermijn loopt officieel tot 24 juni 2025, maar door te streven naar de termijn van 9 juni 2025 wordt het voor ons mogelijk om een reactie op te stellen en eventuele aanpassingen naar aanleiding van de zienswijzen te verwerken.

Wij verzoeken u, als u de termijn niet mocht halen, het concept van de zienswijze naar ons te sturen, op het moment dat uw college dat naar de gemeenteraad heeft doorgezet. Op die manier kan het Dagelijks Bestuur GR Sociaal al een reactie voorbereiden voor de vaststelling in het Algemeen Bestuur GR Sociaal.

Tot slot bieden wij aan om actief aan te sluiten bij vergaderingen van raadscommissie(s) en de gemeenteraad wanneer de zienswijze en de P&C stukken worden besproken. Ook lichten wij deze stukken toe in de radenbijeenkomst op 14 mei 2025.

Hoogachtend,
het Dagelijks Bestuur van de GR Sociaal,

G. von Grumbkow
waarnemend secretaris

C.C. van Benschop
voorzitter

Afschrift aan: Algemeen Bestuur GR Sociaal
Bijlage(n): Concept Jaarstukken 2024, concept Voorjaarsbrief 2025, concept Begroting 2026-2029, concept Financiële verordening en concept Controleverordening